

> Retouradres Postbus 315 3500 AH Utrecht

De scholen voor voortgezet onderwijs,
t.a.v. de directeur, de examensecretaris en de docenten Nederlands

Bureau van het CvTE
Muntstraat 7
3512 ET Utrecht
Postbus 315
3500 AH Utrecht
Nederland
www.hetcvte.nl

Contactpersoon
A. Coenders en F. Martin
*clustermanagers talen en
kunstvakken*
030 28 40 700
info@hetcvte.nl

Datum 24 september 2014
Betreft Gevolgen van de referentieniveaus taal voor de normering van de
centrale examens Nederlands 2015

Onze referentie
CvTE 14.02279

Bijlagen
1

Geachte mevrouw, meneer,

Deze brief, verspreid via een mailing vanuit Examenblad.nl, is het vervolg van onze brief aan u van 14 augustus 2013. In die brief, die u als bijlage aantreft, beschreven wij de gevolgen van de invoering van de referentieniveaus taal voor de inhoud van de centrale examens (CE's) Nederlands 2014 en 2015:

Het CvTE (toen nog College voor Examens - CvE):

- meldde u dat de normeringstermen (N-termen) voor de CE's Nederlands van 2014 zó zouden worden vastgesteld dat de prestatie-eisen voor de kandidaten hetzelfde zouden zijn als in de examenjaren tot en met 2013.
- refereerde aan het besluit van de staatssecretaris dat de prestatie-eisen van de CE's Nederlands vanaf 2015 gerelateerd zijn aan de referentieniveaus.
- sprak de verwachting uit dat dit voor sommige schooltypen zal leiden tot strengere N-termen voor het CE Nederlands¹.
- zegde u toe dat wij u nader zouden informeren over de precieze gevolgen van de ijking van de moeilijkheidsgraad van de CE's Nederlands 2015 aan de referentieniveaus.

Met deze brief doet het CvTE deze toezegging gestand.

Besluit en samenvatting

BB: normering wordt 0,1 cijferpunt strenger

Het CvTE zal voor de centrale examens Nederlands vmbo BB van 2015 N-termen vaststellen die 0,1 cijferpunt strenger zijn dan de N-termen tot en met 2014.

Gevolg: De lat bij de CE's Nederlands vmbo BB wordt 0,1 cijferpunt hoger gelegd. Inhoudelijk verschillen ze niet van de examens 2014.

¹ Een strengere N-term betekent dat hogere prestatie-eisen worden gesteld. Anders geformuleerd: de lat wordt hoger gelegd.

vwo: normering wordt 0,4 cijferpunt strenger

Het CvTE zal voor de centrale examens Nederlands vwo van 2015 N-termen vaststellen die 0,4 cijferpunt strenger zijn dan de N-termen tot en met 2014. Gevolg: De lat bij de CE's Nederlands vwo wordt 0,4 cijferpunt hoger gelegd. Er zijn ook inhoudelijke verschillen. Zie hiervoor onze brief van 14 augustus 2013 en de syllabus 2015.

Bureau van het CvTE

Datum

24 september 2014

Onze referentie

CvTE 14.02279

KB, GL/TL en havo: geen verandering in prestatie-eisen

De prestatie-eisen voor de centrale examens Nederlands vmbo KB, vmbo GL/TL en havo hoeven niet te worden aangepast ten opzichte van de examenjaren tot en met 2014. Bij deze schooltypen verandert de hoogte van de lat dus niet. Bij vmbo KB en GL/TL zijn er ook geen inhoudelijke verschillen met 2014. Voor havo is dat wel het geval. Zie hiervoor onze brief van 14 augustus 2013 en de syllabus 2015.

Toelichting

Zoals aangekondigd in de brief van 14 augustus 2013 is onderzocht hoe de normering van de CE's Nederlands 2014 er uit gezien zou hebben als de prestatie-eis van de referentieniveaus gehanteerd zou zijn.

Per schooltype kan daaruit de volgende conclusie getrokken worden:

KB, GL/TL en havo

Voor deze schooltypen geldt dat bij de huidige centrale examinering het referentieniveau voldoende in acht wordt genomen. De N-termen voor de CE's Nederlands KB, GL/TL en havo van 2015 en volgende zullen zó worden vastgesteld dat de prestatie-eisen hetzelfde blijven als in de examenjaren tot en met 2014.

vwo

Voor het CE Nederlands vwo van het eerste tijdvak 2014 is een N-term van 1,3 vastgesteld. Met als resultaat een landelijk gemiddeld CE-cijfer van 6,5. Was de prestatie-eis van het referentieniveau 4F bij de normering van dit examen in acht genomen, dan zou een N-term van 0,9 zijn vastgesteld. Bij een N-term van 0,9 zouden de vwo'ers van 2014 voor Nederlands een gemiddeld CE-cijfer van 6,1 behaald hebben.

Voor de CE's Nederlands vwo van 2015 legt het CvTE de lat op een hoogte die vergelijkbaar is met een N-term van 0,9 bij het eerste-tijdvak-CE van 2014. Dat betekent echter niet dat het gemiddelde CE-cijfer voor Nederlands vwo in 2015 automatisch op 6,1 uit zal komen. Na de recente strengere uitslagregels in 2012 en 2013, die eveneens vooraf bekend werden gemaakt, presteerden leerlingen immers ook beter.

De normeringssystematiek maakt zichtbaar in hoeverre de vwo-kandidaten van 2015 op het CE Nederlands vaardiger zijn dan de groep van 2014. Als dat het geval is, zal het gemiddelde CE-cijfer voor Nederlands boven de 6,1 liggen. Bij het bovenstaande zijn wij ervan uitgegaan dat de inhoudelijke veranderingen ten opzichte van 2014 op voorhand geen gevolgen hebben voor de hoogte van de N-termen. Mocht na de afname blijken dat dit anders ligt, dan zal het CvTE hier - zoals gebruikelijk is bij vernieuwingen - rekening mee houden bij de normering.

BB

Om aan het referentieniveau 2F te voldoen zou de lat bij de CE's Nederlands BB 1,1 cijferpunt hoger gelegd moeten worden. In de voortgangsrapportage taal en rekenen 2012 heeft de Staatssecretaris van OCW bepaald dat ook bij de examens van 2015 de normering van het CE Nederlands vmbo BB onder 2F mag liggen. In lijn met de tijdelijke 1,0 cijferpunt soepeler normering voor BB bij de rekentoets 2F², zal de lat voor BB in 2015 ook bij Nederlands 1,0 cijferpunt lager liggen dan de 2F-lat.

Datum

24 september 2014

Onze referentie

CvTE 14.02279

Was deze prestatie-eis ('1,0 cijferpunt soepeler dan 2F') bij de normering van de CE's van 2014 reeds in acht genomen, dan zouden alle N-termen voor Nederlands BB 0,1 lager geweest zijn.

Het landelijk gemiddeld CE-cijfer voor Nederlands 2014 was 6,5. Als toen al gewerkt zou zijn met een aanscherping van de prestatie-eis met 0,1 cijferpunt, zou dit 6,4 geweest zijn.

Evenals bij het vwo wordt er bij de normering van de CE's BB 2015 voor gezorgd dat eventuele vaardigheidsverschillen tussen de kandidaten van 2015 en 2014 zichtbaar zijn. Het is dus niet zo dat nu al gesteld kan worden dat het landelijk gemiddeld CE-cijfer voor Nederlands BB 0,1 cijferpunt lager zal liggen dan in 2014.

Als de normering van de CE's Nederlands BB in 2016 afwijkt van 2015 wordt u daarover uiterlijk over één jaar geïnformeerd.

Wij vertrouwen erop dat

- wij u met deze brief voldoende duidelijkheid hebben kunnen bieden over de gevolgen van de referentieniveaus taal voor de normering van de CE's Nederlands 2015;
- docenten Nederlands vwo en BB bij hun onderwijs aan de examenklassen anticiperen op de hogere lat bij het CE 2015.

Met vriendelijke groet,

André Coenders
*clustermanager talen en kunstvakken
vmbo*

Freya Martin
*clustermanager talen en kunstvakken
havo/vwo*

² Bij de normering van de rekentoets 2F is sprake van maatwerk per leerweg: voor rekenen KB gelden de prestatie-eisen van het referentieniveau rekenen 2F, voor rekenen GL/TL is de normering 1,0 cijferpunt strenger dan 2F, voor rekenen BB is de normering 1,0 cijferpunt soepeler dan 2F.

> Retouradres Postbus 315 3500 AH Utrecht

De scholen voor voortgezet onderwijs,
t.a.v. de directeur, de examensecretaris en de docenten Nederlands

Bureau CvE

Muntstraat 7
3512 ET Utrecht
Postbus 315
3500 AH Utrecht
Nederland
www.cve.nl

Contactpersoon

F. Martin
clustermanager talen en
kunstvakken havo/vwo
030 28 40 700
info@cve.nl

Datum 14 augustus 2013
Betreft Invoering referentieniveaus taal en de centrale examens
Nederlands vmbo, havo en vwo

Onze referentie

CvE 13.02330

Bijlagen

1

Geachte dames en heren,

Via deze brief, die verspreid wordt via een mailing vanuit Examenblad.nl, informeren wij u over de invoering van de referentieniveaus taal 2F, 3F en 4F en de consequenties voor de centrale examens Nederlands vmbo, havo en vwo.

In juni 2011 zijn de examenprogramma's Nederlandse taal voor vmbo, havo en vwo gewijzigd als gevolg van de invoering van de referentieniveaus taal. Aan de examenprogramma's Nederlands vmbo (BB, KB en GL/TL) is één volzin toegevoegd, die (geparafraseerd) luidt:

'Bij de uitvoering van de examenprogramma's Nederlands vmbo wordt referentieniveau 2F in acht genomen.'

En analoog geldt voor havo en vwo:

'Bij de uitvoering van het examenprogramma Nederlands havo respectievelijk vwo wordt referentieniveau 3F respectievelijk 4F in acht genomen.'

Op grond van deze wijziging heeft het College voor Examen de syllabi Nederlands vanaf 2014 herzien. De syllabi gaan in op de inhoud van de centrale examens Nederlands en de aard van de opgaven. In de syllabi worden echter geen uitspraken gedaan over de betekenis van de implementatie van de referentieniveaus taal voor de moeilijkheidsgraad van de examenopgaven en eventuele gevolgen voor de normering. In opdracht van het College voor Examen heeft Cito deze twee aspecten nader onderzocht.

Uitkomsten van het onderzoek tot nu toe: inhoud en prestatie-eisen

a. Inhoud

Uit de resultaten van het onderzoek (zie de bijlage) blijkt dat de meerderheid van de examenopgaven in de centrale examens Nederlands vwo overeenkomen met referentieniveau 4F. Hetzelfde geldt voor de centrale examens havo met betrekking tot 3F. En zowel voor GL/TL als KB en BB geldt dat het grootste deel van het centraal examen uit opgaven van referentieniveau 2F bestaat. Dit betekent dat zich hierin voor de toekomst geen grote inhoudelijke wijzigingen zullen gaan voordoen anders dan reeds aangekondigd in de syllabi havo en vwo

2015¹. Voor het vmbo is de syllabus voor 2015 niet veranderd ten opzichte van 2014.

Bureau CvE

b. Prestatie-eisen

14 augustus 2013

Ook is per schooltype gekeken naar de score die een examenkandidaat voor zijn centraal examen Nederlands zou moeten halen om te voldoen aan het desbetreffende referentieniveau.

Onze referentie
CvE 13.02330

De uitkomsten tot nu toe laten zien dat deze voor de meeste schooltypen niet veel afwijkt van de huidige prestatie-eisen, zoals deze door de huidige normering van de centrale examens Nederlands worden bepaald. Wel is het waarschijnlijk dat aan vmbo BB- en vwo-examenkandidaten iets hogere prestatie-eisen gesteld moeten worden om te voldoen aan het referentieniveau 2F respectievelijk 4F. Ook in het havo kan een aanpassing van de prestatie-eis eventueel aan de orde zijn.

In het schooljaar 2013/2014 zal dit voor elk schooltype gestaafd worden aan de praktijk. De uitkomsten van het onderzoek en de resultaten van examenkandidaten voor de centrale examens 2014 worden dan met elkaar vergeleken, waarna per schooltype precies kan worden aangegeven hoe de normering er zou hebben uitgezien als de prestatie-eis van het referentieniveau van kracht zou zijn geweest. In afwachting van deze vergelijking moet een slag om de arm worden gehouden bij uitspraken over de consequenties van de invoering van de referentieniveaus voor de normering van, en daarmee voor de prestatie-eisen in, de centrale examens Nederlands van 2015.

Aan het eind van schooljaar 2013/2014 sturen wij u een nieuwe brief met de dan actuele informatie.

NB

Voor alle schooltypen geldt dat de N-termen voor de centrale examens 2014 zó worden bepaald dat de prestatie-eisen voor een voldoende CE-cijfer hetzelfde zijn als in de voorafgaande jaren. In het examenjaar 2014 gelden dus dezelfde prestatie-eisen als in de jaren tot en met 2013.

Betekenis invoering referentieniveaus voor de centrale examens 2015 per schooltype

vmbo BB

De inhoudelijke voorbereiding op het centraal examen vmbo BB van 2015 is niet anders dan die van 2014. Docenten kunnen bij de voorbereiding op deze examens uitgaan van de syllabus.

Aan het eind van het schooljaar 2013/2014 weten we welke N-termen de BB-examens van dat examenjaar gehad zouden moeten hebben om aan 2F te voldoen. Of die prestatie-eisen al vanaf 2015 zullen gelden wordt eveneens omstreeks die tijd bepaald. De staatssecretaris heeft besloten dat de normering voor BB in 2015 eventueel nog onder 2F mag liggen². Aan het eind van het schooljaar 2013/2014 zullen wij u daarom meedelen in hoeverre in 2015 voor BB al hogere prestatie-eisen gaan gelden.

¹ De syllabi voor 2015 zijn gepubliceerd op www.examenblad.nl (kies: jaarring 2015).

² Brief van de minister en de staatssecretaris aan de Tweede Kamer van 19 december 2012: Voortgangsrapportage implementatie referentiekader taal en rekenen

vmbo KB

Voor de inhoudelijke voorbereiding op het centraal examen vmbo KB heeft de invoering van het referentieniveau taal 2F nagenoeg geen gevolgen. Docenten kunnen bij de voorbereiding op deze examens uitgaan van de syllabus. Aan het eind van het schooljaar 2013/2014 weten we of er vanaf 2015 voor KB andere prestatie-eisen gaan gelden. De verwachting is dat dit niet het geval zal zijn, omdat het eerste onderzoek uitwijst dat het centraal examen KB inclusief normering aan het referentieniveau 2F voldoet.

vmbo GL/TL

Voor de inhoudelijke voorbereiding op het centraal examen vmbo GL/TL heeft de invoering van het referentieniveau taal 2F nagenoeg geen gevolgen. Docenten gaan bij de voorbereiding op deze examens uit van de syllabus.

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat voor GL/TL andere prestatie-eisen gaan gelden. Het eerste onderzoek wijst uit dat de prestatie-eisen in de centrale examens GL/TL al hoger zijn dan het referentieniveau 2F en dat zal ook zo blijven.

havo

Met ingang van het examenjaar 2015 kennen de centrale examens Nederlands havo en vwo een andere vorm dan in de jaren ervoor. De lange samenvattingsopdracht verdwijnt per examenjaar 2015 uit dit examen. In plaats hiervan worden teksten opgenomen met meer vragen. Bekijk hiervoor de syllabus Nederlands havo 2015 inclusief voorbeeldmateriaal op www.examenblad.nl.

Vanaf 2015 zal bij de normering van het centraal examen Nederlands havo de prestatie-eis die voortvloeit uit de invoering van het referentieniveau taal 3F in acht worden genomen. Dit kan een aanscherping van de prestatie-eis met zich meebrengen. Aan het eind van het schooljaar 2013-2014 maken wij bekend of er een verhoging van de prestatie-eis voor het havo nodig is.

vwo

Met ingang van het examenjaar 2015 kennen de centrale examens Nederlands havo en vwo een andere vorm dan in de jaren ervoor. De lange samenvattingsopdracht verdwijnt per examenjaar 2015 uit dit examen. In plaats hiervan worden teksten opgenomen met meer vragen. Zie hiervoor de syllabus Nederlands vwo 2015 inclusief voorbeeldmateriaal op www.examenblad.nl.

Uit het onderzoek tot dusverre blijkt dat het centraal examen Nederlands vwo naast opgaven op referentieniveau 4F ook opgaven op 3F bevat. In 2015 zal het percentage opgaven op 3F teruggebracht worden om zo beter aan het referentieniveau 4F te voldoen. Als dit betekent dat er ook andere vormen van vragen in de examens vwo van 2015 worden opgenomen dan tot nu toe in de centrale examens vwo gebruikelijk zijn en/of in de syllabus 2015 besproken, dan informeren wij u hierover uiterlijk aan het eind van het schooljaar 2013/2014.

Aan het eind van het schooljaar 2013/2014 wordt tevens bekend of een verhoging van de prestatie-eisen (lees: een strengere N-term) door de invoering van het referentiekader voor het vwo nodig is. Op basis van de resultaten van het onderzoek tot nu toe is dit waarschijnlijk.

De vraag in hoeverre de discussie die over de vorm en inhoud van de centrale examens Nederlands vwo en havo in 2013 is ontstaan, inhoudelijke gevolgen

Bureau CvE

14 augustus 2013

Onze referentie
CvE 13.02330

heeft, is op dit moment nog niet te beantwoorden. Als zich ontwikkelingen aftekenen, wordt u daarover geïnformeerd. Deze ontwikkelingen zullen geen gevolgen hebben voor de examenjaren 2014 en 2015.

Wij verwachten u met deze brief op dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Voor overige informatie over de examenjaren 2014 en 2015 verwijzen wij u graag naar www.examenblad.nl en de September- en Maartmededelingen over de examenjaren 2014 en 2015.

Met vriendelijke groet,

André Coenders en Freya Martin
clustermanagers talen VO

Bureau CvE

14 augustus 2013

Onze referentie
CvE 13.02330